

Seurakysely 2017

Raportti

Sisälllys

Suomen Uimaliiton Seurakysely 2017	1
1. Taustatietoja vastaajista	1
2. Seurojen jäsenistö	2
3. Seurojen ei-kilpailullinen harrasteliikunta.....	4
3.1. Lasten ja nuorten harrastetoiminta	4
3.2. Aikuisten kunto- ja terveysliikunta.....	6
3.3. Seurojen tarjoamat palvelut muille tahoille	8
4. Seurojen kilpailullinen uintiurheilutoiminta	8
5. Seurojen työntekijät ja vapaaehtoiset	9
5.1. Päätoimiset työntekijät.....	10
5.2. Osa-aikaiset työntekijät.....	13
5.3. Vapaaehtoiset seuratoimijat	14
5.4. Seuratoimijat kokonaisuutena.....	16
6. Seurojen käyttämät Uimaliiton palvelut ja jäsenrekisterin hallinta.....	17
7. Strategiat, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo seurojen toiminnassa.....	19
8. Yhteenveto	21

Suomen Uimaliiton Seurakysely 2017

Uimaliitto toteuttaa vuosittain jäsenilleen Seurakyselyn, minkä avulla kartoitetaan toimintaa ja sen laajuutta uintiurheiluseuroissa sekä seurataan liiton strategian toteutumista. Kysely uudistettiin vuonna 2013 Uimaliiton strategian suuntaisesti, samalla huomioiden opetus- ja kulttuuriministeriön syksyllä 2013 muuttuneet valtionjakoperusteiden kriteerit. Uimaliiton strategian päivityksen (2017-2020) myötä kyselyyn on nostettu mukaan muutamia uusia teemoja, joiden avulla selvitetään strategisten tavoitteiden saavuttamista. Uimaliiton pitkän tähtäimen tavoitteena on varmistaa laadukas ja osaava seuratoiminta, jonka avulla tuetaan myös yhteisiä valtakunnallisia tavoitteita lisätä liikettä ja menestyvää urheilua. Tämän saavuttamiseksi muun muassa tutkitaan seurojen toimintaa erilaisin kyselyin, tunnistetaan seurojen erilaiset tarpeet, järjestetään seura- ja aluekohtaamisia sekä toteutetaan kehittämishankkeita ja tehdään laatuseuratyötä. Tavoitteena on seurojen osaamisen ja toiminnan lisääminen ja laajentaminen, liiton palvelutarjonnan kehittäminen seurojen tarpeisiin sekä seurojen pitkäjänteisen suunnittelun tukeminen.

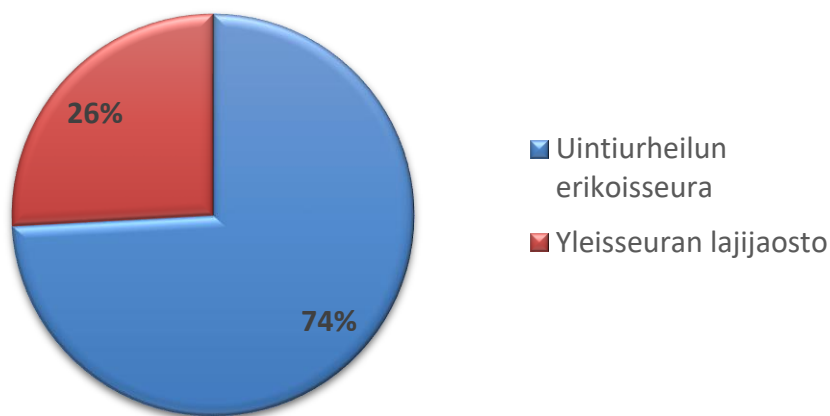
Seurakyselystä tehdään vuosittain raportti, joka julkaistaan Uimaliiton kotisivuilla sekä lähetetään sähköisesti seuroille. Tulosten avulla seura voi verrata omia toimintalukujaan suhteessa muihin, seurata vuosittain oman toimintansa kehittymistä sekä käyttää raportin lukuja ja tietoja tukena kuntayhteistyössä. Aluefoorumeissa nostetaan esille myös aluekohtaisia toimintalukuja suhteessa koko maan toimintaan. Raportit edellisiltä vuosilta löytyvät Uimaliiton verkkosivuilta kohdasta [Materiaalia](#).

Seurakyselyn kysymykset löytyvät Uimaliiton verkkosivuilta kohdasta [Materiaalia](#). Suora linkki Seurakysely 2017 kysymyksiin [tässä](#).

1. Taustatietoja vastaajista

Seurakysely toteutettiin verkkokyselynä tammi- helmikuussa 2018. Kyselylinkki saatteineen lähetettiin seurojen puheenjohtajille tai toiminnanjohtajille 23.1.2018, vastausajan ollessa runsaat kolme viikkoa. Seura-kohtaisia muistutuksia lähetettiin useamman kerran sähköpostitse. Kyselyyn vastasi yhteensä 117 seuraa, mikä on 86 prosenttia kaikista jäsenseuroista (vuoden 2017 lopussa 136 seuraa) ja 91 prosenttia kyselyajankohtana toimivista aktiivisista seuroista (128 seuraa, joissa kilpa- tai harrastetoimintaa). Vastaamatta jääneistä seuroista suurin osa edusti äänimäärällä mitattuna yhden äänen seuroja. Vastaajista 36 prosenttia oli seurojen puheenjohtajia, vajaa neljäsosa (24 %) päätoimisia tai osa-aikaisia toimijoita, ja reilu viidennes (21 %) hallituksen tai johtokunnan jäseniä.

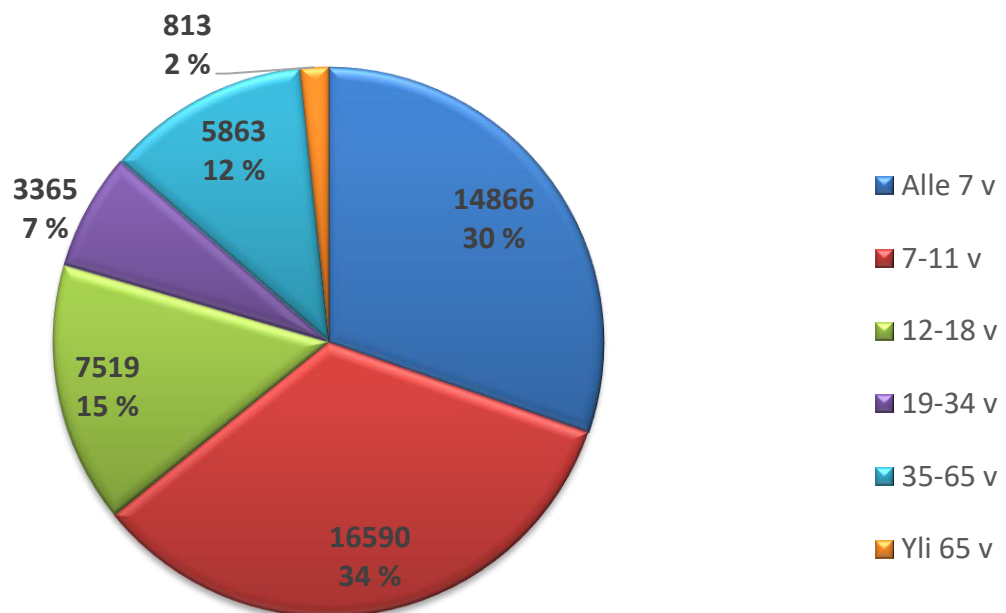
Selkeästi suurin osa (74 %) vastanneista seuroista oli uintiurheilun erikoisseuroja, muiden ollessa yleisseuran lajijaostoja (26 %).

Kuvio 1. Seurojen jaottelu yleis- ja erikoisseuroihin (n=117)

2. Seurojen jäsenistö

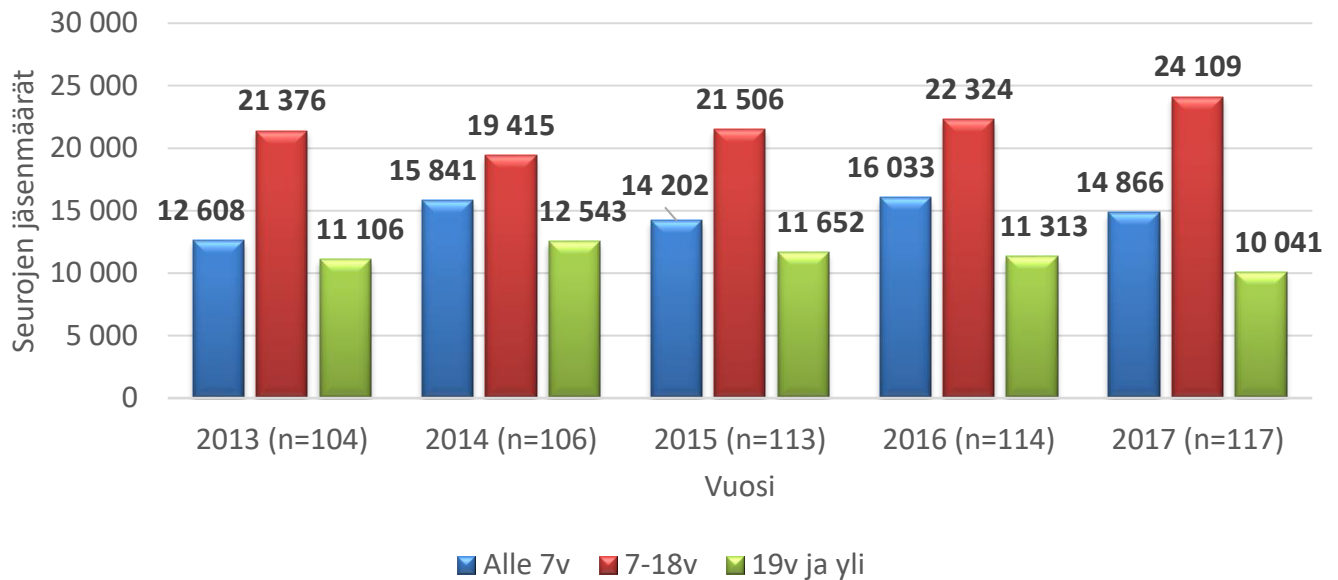
Vastanneissa seuroissa oli yhteensä 49 016 jäsentä. Suurin osa (64 %) jäsenistä oli alle 12-vuotiaita. Näistä 7–11-vuotiaiden osuus oli hieman suurempi (34 % jäsenistöstä) kuin alle 7-vuotiaiden (30 % jäsenistöstä). 12–18-vuotiaiden nuorten osuus oli 15 prosenttia, 19–34-vuotiaiden 7 %, 35–65-vuotiaiden 12 % ja 65 vuotta täyttäneiden osuus 2 % koko jäsenistöstä. Jäsenmäärä ei anna koko kuvaa uimaseurojen toiminnassa mukana olevista, koska osa seuroista tarjoaa toimintaa myös seuran ulkopuolisille henkilöille.

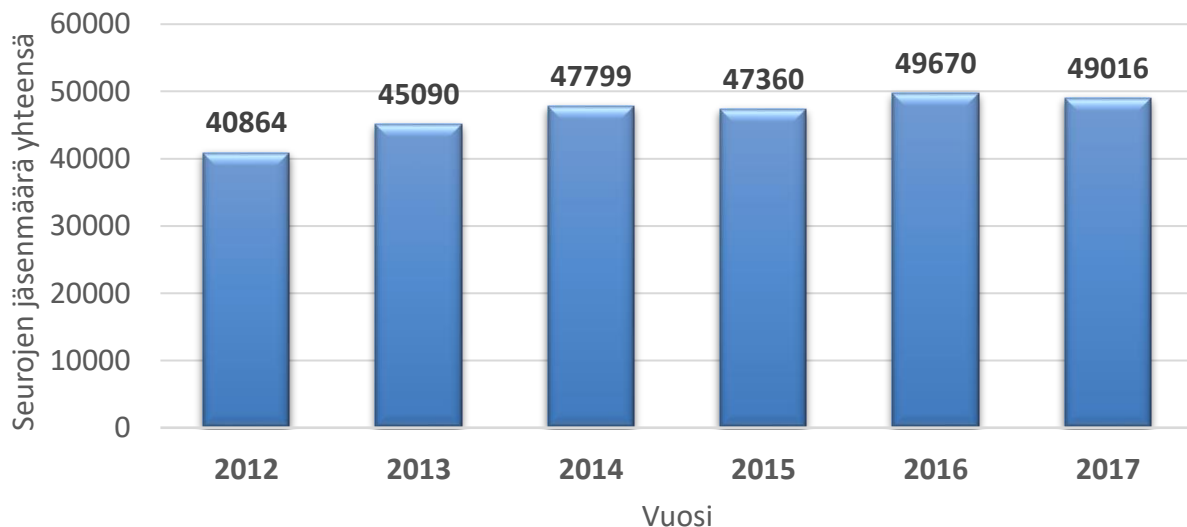
Kuvio 2. Seurojen jäsenmäärät ikäryhmittäin, yhteensä 49 016 jäsentä (n=117)

Seurojen jäsenmäärä on laskenut edellisvuoteen verrattuna noin 650:lla. Jäsenmäärät jaoteltiin tässä kyselyssä uudella tavalla edellisiin vuosiin verrattuna, joten suoria vertailuja eri ikäryhmien kesken ei voida tehdä. Uudet ikäryhmittelyt noudattelevat opetus- ja kulttuuriministeriön linjauksia. Vertailua voidaan kuitenkin

kin tehdä ikäryhmäjaottelulla alle 7 v / 7–18 v / 19 v ja yli (kuvio 3). Edelliseen vuoteen verrattuna alle 7-vuotiaiden jäsenten määrä on laskenut 1 167 henkilöllä ja yli 19-vuotiaiden määrä 1 272 henkilöllä. 7–18-vuotiaiden jäsenten määrä sen sijaan on noussut 1 785 henkilöllä.

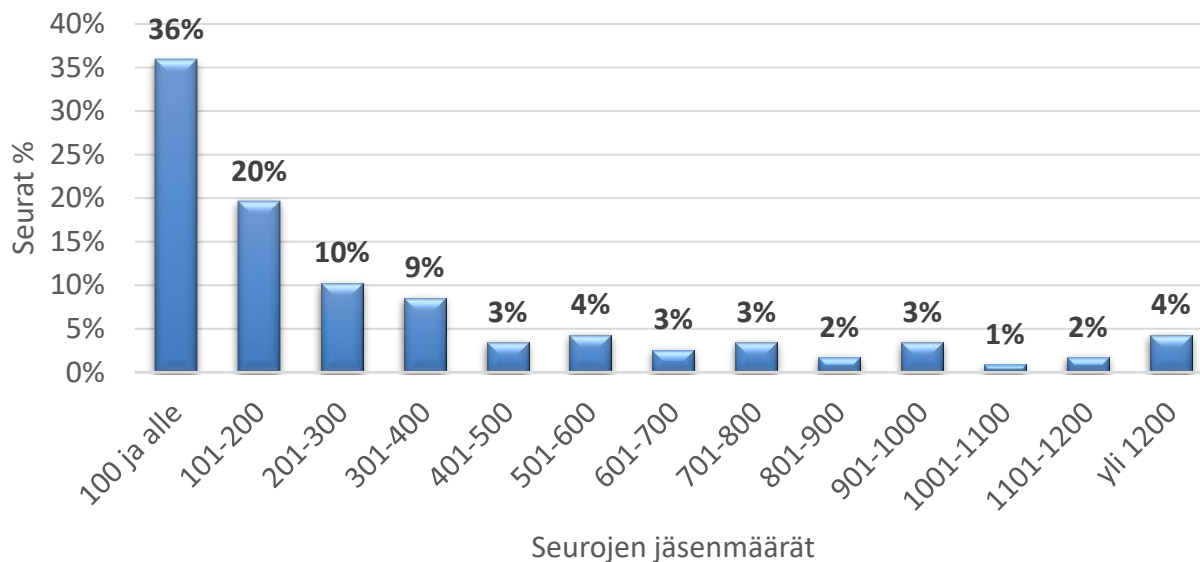
Kuvio 3. Seurojen jäsenmäärät ikäryhmittäin, vertailua eri vuosilta

Kuvio 4. Seurojen jäsenmäärien kehitys 2012 – 2017

Uimaseurojen jäsenmäärät vaihtelivat alle kymmenestä reiluun 11 000:een. Alle 100 jäsenen seuroja oli vastanneista yli kolmannes (36 %). Yli puolella seuroista (56 %) oli jäseniä korkeintaan 200 henkilöä. 75 prosentilla seuroista oli enintään 400 jäsentä. 18 %:lla seuroista jäsenmäärä on yli 600. Neljällä prosentilla seuroista (5 seuraa) jäsenmäärä ylittää 1 200 henkilöä. Edellisiin toimintavuosiin verrattuna seurojen jakautu-

minen jäsenmäärän mukaisesti on saman tyyppistä, joskin pienimpien (korkeintaan 100 jäsentä) seurojen määrä on jatkanut kasvuaan. Pienimpien, korkeintaan 100 jäsenen seurojen määrän kasvu on jatkunut tasanaisesti vuodesta 2012 (mistä saakka kysely on toteutettu vastaavanlaisena), jolloin kyseisiä seuroja oli 29 %. Viidessä vuodessa tämän kokoluokan seurojen määrä on noussut 24 %:lla.

Kuvio 5. Seurat luokiteltuna jäsenmäärän mukaan (n=117)

3. Seurojen ei-kilpailullinen harrasteliikunta

Seuroja pyydettiin kirjaamaan eri toiminnoissa mukana olleet harrastajat erikseen lasten ja nuorten sekä aikuisten kohdalla. Ikäjaottelu on OKM:n kriteerien mukainen, ja tällaisenaan pysynyt seurakyselystä 2013 lähtien.

3.1. Lasten ja nuorten harrastetoiminta

Lasten ja nuorten (18 v ja nuoremmat) ei-kilpailullisessa harrastetoiminnassa oli mukana 39 655 henkilöä. Näistä seurojen jäseniä oli 85 prosenttia (33 860 henkilöä), kun vuotta aiemmin jäsenten osuus oli 80 %. Toiminnassa mukana olevien määrä on laskenut viime vuodesta lähes 3 500 henkilöllä, mutta samalla toimintaa järjestävien seurojen määrä on noussut. Määrällisesti eniten harrastajia oli Vesitaiturit-ikäisissä (noin 3–7-vuotiaat). 79 seuraa (68 %) järjesti harrastetoimintaa tälle kohderyhmälle, tarjoten esimerkiksi Vesipeuhuloita sekä eritasoisia uimakouluja. Tässä toiminnassa mukana oli noin 17 700 lasta.

Suurimmat harrastajamäärien lisäykset tapahtuivat harrasteryhmissä ja vammais-/erityisryhmissä. Molemmissa kasvua on tapahtunut sekä harrastajamäärissä että toimintaa toteuttavien seurojen lukumäärissä.

Suurimmat harrastajamäärien vähenemiset ovat tapahtuneet vesipallon ja uinnin lajikouluissa. Uinnin kohdalla on kuitenkin huomattava, että samalla toimintaa järjestävien seurojen määrä on noussut. Kohdan ”Muut” harrastajamäärän väheneminen selittyy suurelta osin sillä, että nimettyjä toimintamuotoja on edellisiä vuosia enemmän (Junior Lifesaver ja räpyläuinti), sekä tarkennuksia ja siirtoja oikeisiin kohtiin on jälkikäteen tehty entistä enemmän.

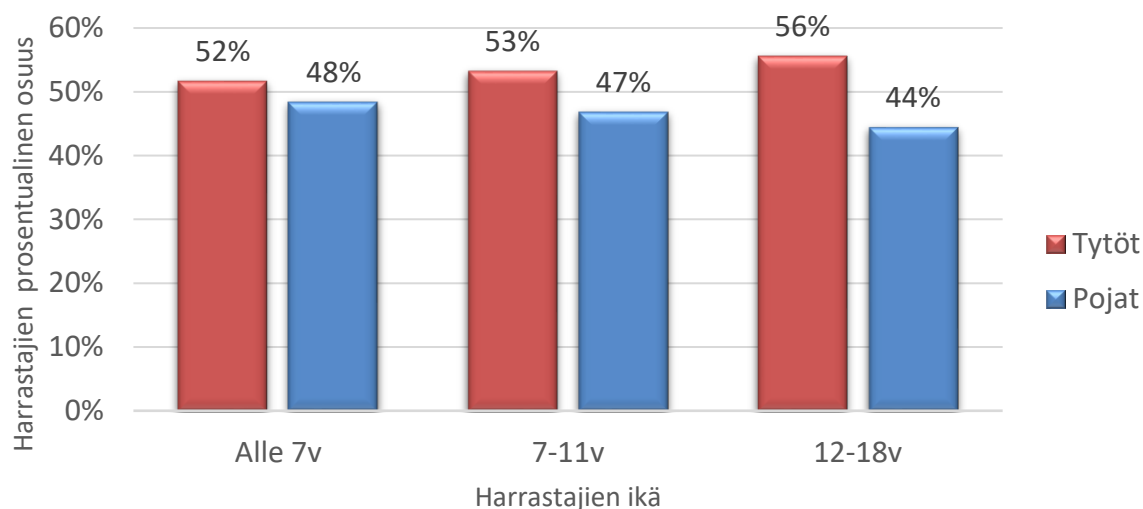
Kohdassa ”Muut” vastaajat mainitsivat järjestävänsä muun muassa erimittaisia ja sisältöisiä liikuntaleirejä, erilaisia yhteistyöuimakouluja, lajikokeiluja ja yksityisopetusta.

Taulukossa 1 on vertailuvuosiksi otettu vuodet 2013 ja 2016. Vuosien 2012, 2014 ja 2015 tiedot löytyvät edellisistä yhteenvedoista Uimaliiton verkkosivuilla.

Taulukko 1. Lasten ja nuorten harrastetoiminta seuroissa vuonna 2013 (n=104), 2016 (n=114) ja 2017 (n=117)

LAPSET JA NUORET (18v ja alle)	Harrastaja- määrä 2013	Harrastaja- määrä 2016	Harrastaja- määrä 2017	Järjestävät seurat % 2016	Järjestävät seurat % 2017	Harrastaja- määrien muutos vuoteen 2016
Vauva- ja perheuinti (vauvat, lapset)	1740	2 040	2 154	19 %	21 %	5 %
Vesitaiturit (n 3-7v uinti- toiminta, esim. Vesi- peuhula, uimakoulut)	15 726	19 592	17 659	66 %	68 %	-11 %
Vesiralli	7 087	8 375	7 402	54 %	56 %	-13 %
Tekniikka- ja uinnin lajikoulu	4 144	5382	4 454	64 %	68 %	-21 %
Uimahyppyjen lajikoulu tmv	1 138	1095	1079	11 %	10 %	-1 %
Taitouinnin lajikoulu tmv	164	241	239	9 %	9 %	-1 %
Vesis tmv vesipallon lajikoulu	271	258	170	13 %	7 %	-52 %
Harrasteryhmät	2 276	3442	4 627	62 %	68 %	26 %
Vammais-/erityisryhmät	215	219	248	17 %	18 %	12 %
Junior Lifesaver - toiminta			72		5 %	
Räpyläuinti			59		3 %	
Muut	975	2494	1492	25 %	13 %	-67 %
Yhteensä	33 736	43138	39655			-9 %

Seuroja pyydettiin kirjaamaan ei-kilpailullisessa harrastetoiminnassa mukana olevien tyttöjen ja poikien määrät ikäryhmittäin. Kuviosta 6 näkyy, miten alle 7-vuotiaiden toiminnassa tyttöjä on hieman enemmän kuin poikia, ja ero kasvaa jonkin verran, mitä vanhempaan ikäluokkaan edetään.

Kuvio 6. Seurojen ei-kilpailulliseen harrastetoimintaan osallistuvien henkilöiden sukupuolijakauma

3.2. Aikuisten kunto- ja terveysliikunta

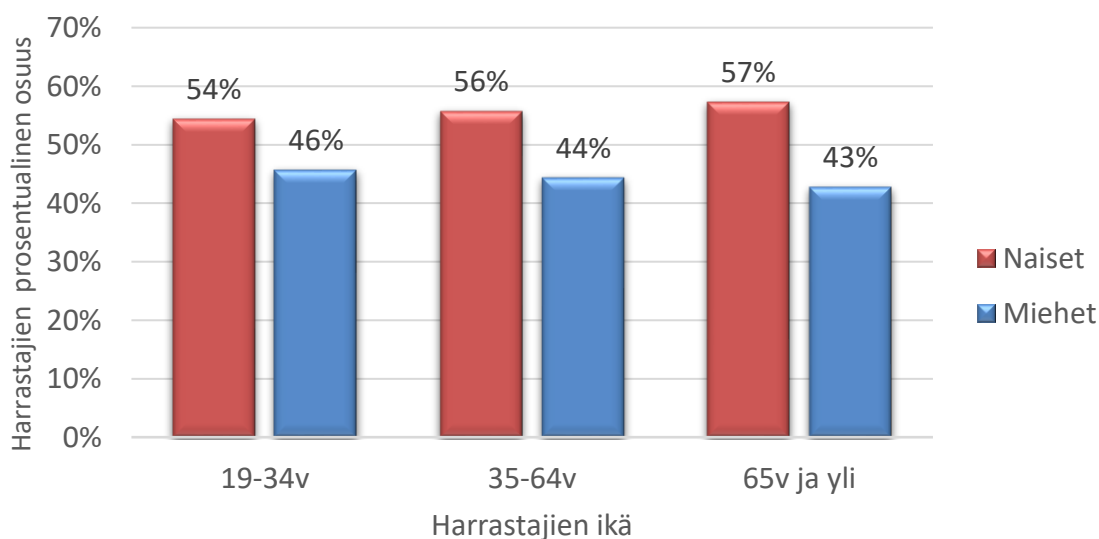
Seurojen järjestämään aikuisten kunto- ja terveysliikuntatoimintaan osallistui 10 002 henkilöä, joista 61 prosenttia oli seuran jäseniä. Harrastajien määrä on laskenut lähes 1600:lla edellisvuoteen verrattuna ja seuran jäsenten osuus harrastajista on laskenut yhdellä prosenttiyksilöllä. Huomioitavaa on aikuisharrastajissa seuran jäsenten laskusuunta vuosien varrella (vuonna 2016 aikuisharrastajista 62 % seuran jäseniä, vuonna 2015 68 %, vuonna 2014 72 %). Määrällisesti suurimmat harrastajamäärien nousut ovat tapahtuneet ryhmässä ”Muut” sekä vesijumppa/HydroBicissä ja vammais- ja erityisryhmissä. Laskua on tapahtunut eniten vesijuoksussa ja avantouinnissa. Kohtaan ”Muut” oli kirjattu muun muassa triathlon, muille yhdistyksille suunnattu toiminta tai muiden toimijoiden kanssa toteutettu toiminta. Huomioitavaa on myös se, että aikuisia lajiharrastajia (ei-kilpailevia) ilmoitettiin tässä seuraavasti: vesipallo 33 harrastajaa (2 seuraa) ja uimahypyt 58 harrastajaa (2 seuraa). Yhteensä 85 seuraa järjesti harrastetoimintaa aikuisille (vuonna 2016 93 seuraa).

Taulukossa 2 on vertailuvuosiksi otettu vuodet 2013 ja 2016. Vuosien 2012, 2014 ja 2015 tiedot löytyvät edellisistä yhteenvedoista Uimaliiton verkkosivuilta.

Taulukko 2. Aikuisten kunto- ja terveysliikunta seuroissa vuonna 2013 (n=104), 2016 (n=114) ja 2017 (n=117)

AIKUISTEN KUNTO- JA TERVEYSLIIKUNTA	Harrastaja-määrä 2013	Harrastaja-määrä 2016	Harrastaja-määrä 2017	Järjestävät seurat % 2016	Järjestävät seurat % 2017	Harrastaja-määrien muutos vuoteen 2016
Vauva- perheuinti (toiminnassa mukana olevien aikuisten määrä)	1 786	3446	2619	19 %	17 %	-32 %
Aikuisten uimakoulut	989	1060	1035	31 %	33 %	-2 %
Aikuisten tekniikka-ryhmät (esim. Ui Kunnolla-kurssi)	2 058	2466	2039	41 %	42 %	-21 %
Vesivoimistelu ja HydroBic	1 074	800	991	15 %	15 %	19 %
Vesijuoksu	206	114	45	4 %	3 %	-153 %
Harraste- ja kunto-ryhmät	951	1079	1162	44 %	43 %	7 %
Avantouinti	575	2037	839	7 %	8 %	-143 %
Vammais-/erityisryhmät	18	36	62	6 %	9 %	42 %
Muut	217	538	1210	19 %	11 %	56 %
Yhteensä	7 874	11576	10002			-16 %

Seuroja pyydettiin kirjaamaan aikuisten ei-kilpailullisessa harrastetoiminnassa mukana olevien naisten ja miesten määrät ikäryhmittäin. Kuviosta 7 näkyy, miten naisten osuus harrastajissa on suurempi kaikissa ikäryhmissä.

Kuvio 7. Seurojen ei-kilpailulliseen harrastetoimintaan osallistuvien henkilöiden sukupuolijakauma

3.3. Seurojen tarjoamat palvelut muille tahoille

Kyselyssä kartoitettiin myös seurojen tarjoamia palveluita muille kuin seuran jäsenille. Tällaisen toiminnan piirissä oli yhteensä noin 27 500 osallistujaa, mikä on 740 osallistujaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kouluille ja päiväkodeille tai esiopetusryhmille tarjottavassa toiminnassa on ollut mukana jonkin verran vähemmän osallistujia kuin edellisenä vuonna. Toisaalta varhaiskasvatuksen pariin on tullut seitsemän uutta seuraa toimintaa järjestämään. Muihin ryhmiin oli kirjattu muun muassa toimintaa muiden lajien seuroille, muille yhdistyksille, yksityisille henkilöille, erilaiset kunnan/kaupungin yhteistyömallit, tapahtumiin liittyvät toiminnot ja erityyppiset kokeilut. Muille ryhmille sekä yrityksille ja yhteistyökumppaneille tarjottavan toiminnan osallistujamäärät ovat lisääntyneet.

Taulukossa 3 on vertailuvuosiksi otettu vuodet 2013 ja 2016. Vuosien 2012, 2014 ja 2015 tiedot löytyvät edellisistä yhteenvedoista Uimaliiton verkkosivuilta.

Taulukko 3. Seurojen tarjoamat vesiliikuntapalvelut muille tahoille vuonna 2013 (n=104), 2016 (n=114) ja 2017 (n=2017)

Taho	Osallistujien määrä 2013	Osallistujien määrä 2016	Osallistujien määrä 2017	Palvelua tarjoavat seurat % 2016	Palvelua tarjoavat seurat % 2017	Osallistujamäärien muutos vuoteen 2016
Koulut	18 857	22 146	21 378	25 %	23 %	-4 %
Päiväkodit tai esiopetusryhmät	558	4 573	4 070	7 %	13 %	-12 %
Yritykset ja yhteistyökumppanit	341	941	1 186	32 %	33 %	21 %
Muut ryhmät	2 332	622	908	21 %	21 %	32 %
Yhteensä	22 088	28282	27542			-3 %

4. Seurojen kilpailullinen uintiurheilutoiminta

Uimaseuroissa Uimaliiton alaisina kilpailulajeina ovat uinti, vesipallo, uimahyppy ja taitouinti. Lisäksi kesällä järjestetään avovesiuinnin SM-kilpailut. Kilpailulajit muodostavat liiton kilpailullisen harrasteliikunnan toimintasisällön. Taulukossa 4 on listattu lajeittain harrastajien määrät. Luvuissa on mukana myös henkilöitä, joilla on kilpailulisenssi useampaan kuin yhteen lajiin. Kilpailulisenssin omaavia yksittäisiä urheilijoita on lisenssikaudella 2016-2017 ollut yhteensä 6 669 (lenssikaudella 2015-2016 6 470). Näistä (seurakysely 2017 aineiston mukaan) vammaisurheilijoita on 57 ja eri lajien mastersurheilijoita yhteensä 826. 57 vammaisurheilijasta 26 on alle 19-vuotiaita ja 31 urheilijaa sitä vanhempia.

Taulukko 4. Urheilijamäärät eri lajeissa ikäryhmittäin

Eri lajien urheilijamäärätietojen lähteenä on lisenssirekisteri kaudelta 2016-2017. Vammais- ja mastersurheilijoiden tiedot ovat seurojen antamia tietoja seurakyselyssä (n=117)

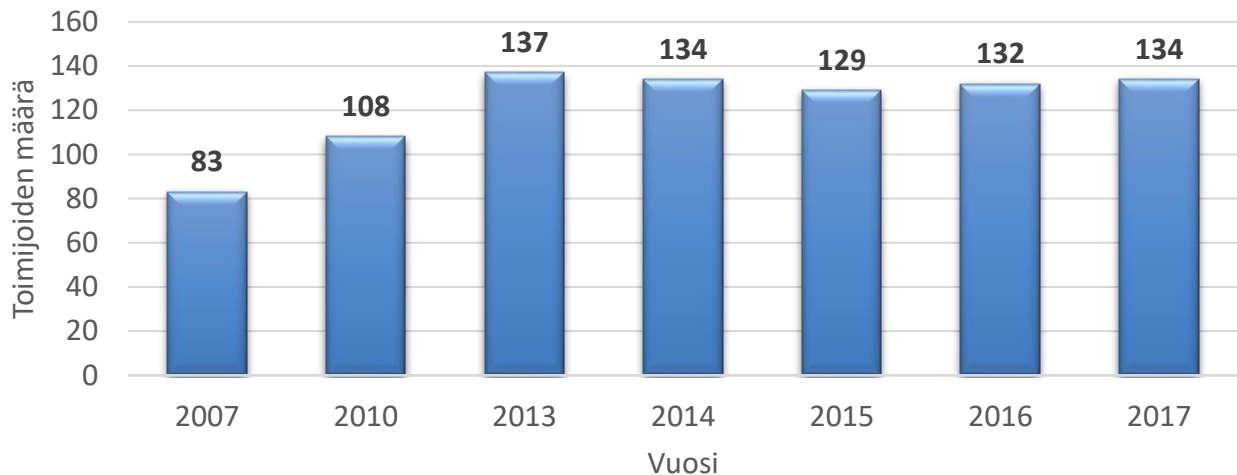
	0–12 v	13–16 v	17–34 v	35– v ja yli	Yhteensä
UINTI					
Miehet	1109	758	382	375	2624
Naiset	1662	980	326	181	3149
Yhteensä	2771	1738	708	556	5773
UIMAHYPYT					
Miehet	69	27	11	25	132
Naiset	135	38	12	12	197
Yhteensä	204	65	23	37	329
TAITOUINTI					
Miehet	20	6	4	3	33
Naiset	100	70	14	4	188
Yhteensä	120	76	18	7	221
VESIPALLO					
Miehet	88	125	73	70	356
Naiset	27	36	57	6	126
Yhteensä	115	161	130	76	482
KAIKKI	3210	2040	879	676	6805
Sisältäen					
Vammaisurheilijat					57
Masters-urheilijat, uinti					734
Masters-urheilijat, vesipallo					58
Masters-urheilijat, uimahypyt					26
Masters-urheilijat, taitouinti					8

5. Seurojen työntekijät ja vapaaehtoiset

Seuroja pyydettiin kirjaamaan toiminnassa mukana olevien päätoimisten, osa-aikaisten ja vapaaehtoisten määrät jaoteltuna eri rooleihin. Henkilömäärien vertailua voidaan tehdä useamman vuoden ajalta. Vertailut antavat hyvää tietoa siitä, mihin suuntaan seurat ovat toimijoidensa kohdalla menossa. Määrätiedot ovat myös mielenkiintoisia vertailussa muiden lajien vastaavien tietojen kanssa. Tuloksissa on myös vertailtu vapaaehtoisten määrää suhteessa seuran kokoon.

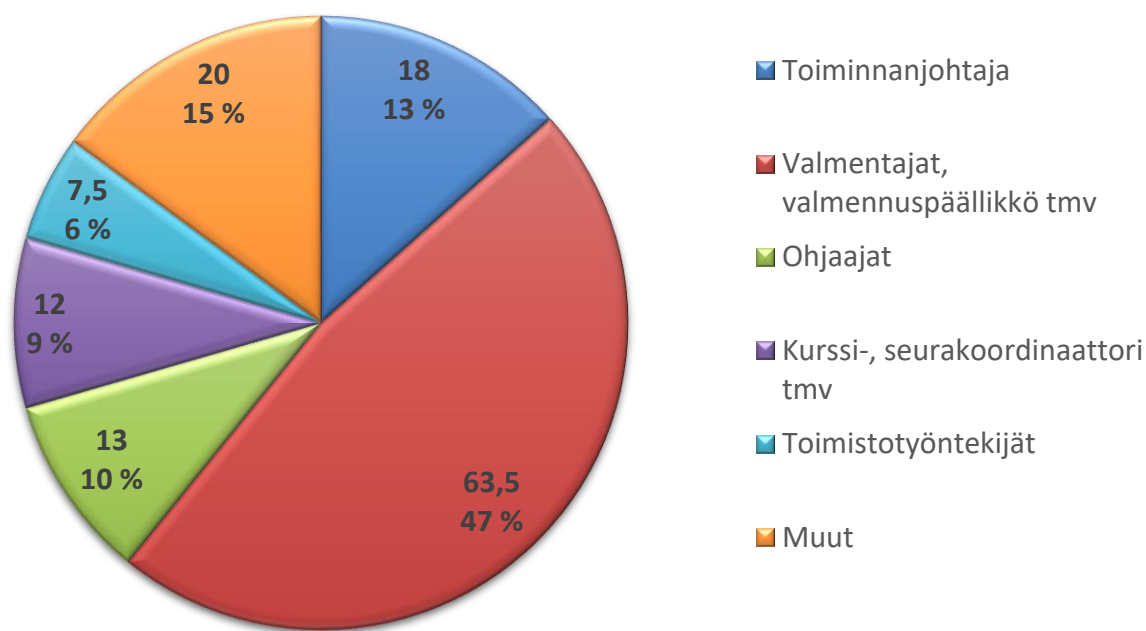
5.1. Päätoimiset työntekijät

Vuonna 2017 työllistettiin 39 seurassa yhteensä 134 päätoimista työntekijää. Vuoteen 2016 verrattuna työntekijöiden määrä on noussut kahdella, kun taas päätoimisia palkanneita seuroja on yksi vähemmän. Vuonna 2007 päätoimisia oli seuroissa 83 henkilöä, eli päätoimisten määrä on yhdeksän vuoden aikana lisääntynyt 51 henkilöllä (kasvua 61 %).

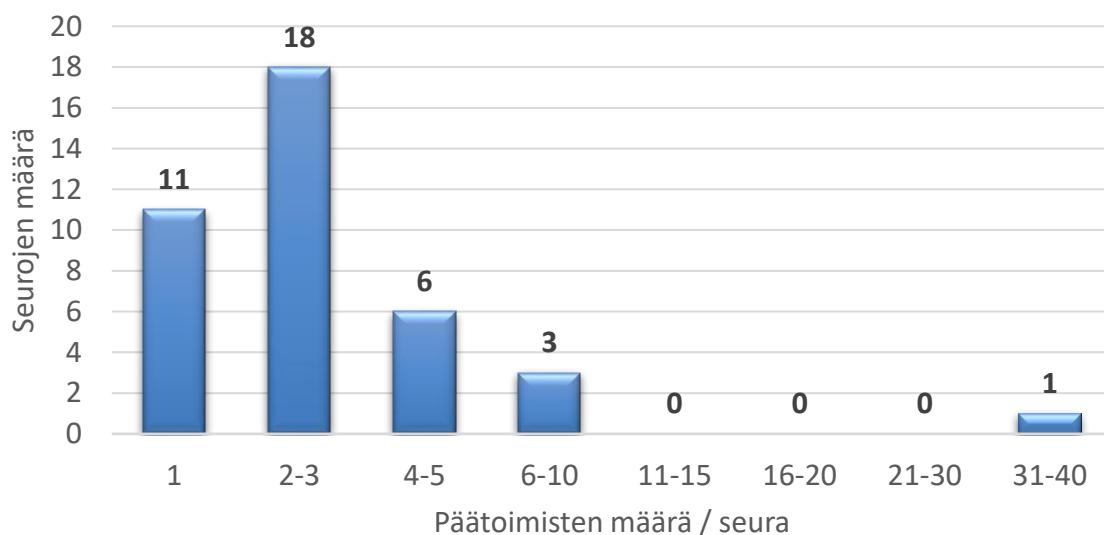
Kuvio 8. Päätoimisten määrien vertailua eri vuosilta

Seurojen päätoimisista 47 prosenttia (63,5 henkilöä) toimi valmentajana, valmennuspäällikkönä tai muussa vastaavassa toimessa ja 13 % (18 henkilöä) toiminnanjohtajana. Ohjaajia oli 10 % (13 henkilöä), kurssi- tai seurakoordinaattoreita 9 % (12 henkilöä) ja toimistotyöntekijöitä 6 % (7,5 henkilöä). Muussa roolissa (esim. erilaisissa yhdistelmätoimenkuvissa, uinninvalvojina ym.) toimivia oli 15 % (20 henkilöä). Valmentajien määrä on noussut kolmella henkilöllä, toiminnanjohtajien määrä 2,5 henkilöllä ja muissa rooleissa toimivien määrä 11 henkilöllä edellisvuoteen verrattuna. Toisaalta taas ohjaajien määrä on vähentynyt kymmenellä (tässä selittävänä tekijänä joidenkin kunnan kanssa vahvasti yhteistyötä tekevien seurojen kohtaamat muutokset yhteistyömuodoissa) ja kurssi- tai seurakoordinaattorien tmv. määrä kolmella vuoteen 2016 verrattuna. Päätoimisten määrien kehittymistä eri vuosina on vertailtu tarkemmin kuvioissa 11-14.

Kuvio 9. Seurojen päätoimiset vuonna 2017, yhteensä 134 henkilöä (n=39)

Päätoimisia oli palkattu 39 seuraan. Reilulla neljänneksellä (28 %) näistä seuroista oli yksi päätoiminen henkilö, ja lähes puolella (48 %) päätoimisia oli kaksi tai kolme. Yhdellä seuralla päätoimisia oli yli 10. Päätoimisia valmentajia ja valmennuspäälliköitä oli 32 seurassa, kuten vuotta aiemminkin. 14 seurassa oli palkattuna enemmän kuin yksi valmentaja tai valmennuspäällikkö (samoin kuin vuonna 2016). Päätoimisia ohjaajia oli neljässä seurassa (vuonna 2016 kahdessa seurassa), joista yhdessä oli palkattu enemmän kuin yksi päätoiminen ohjaaja.

Kuvio 10. Päätoimisten jakautuminen seurojen kesken (n=39)

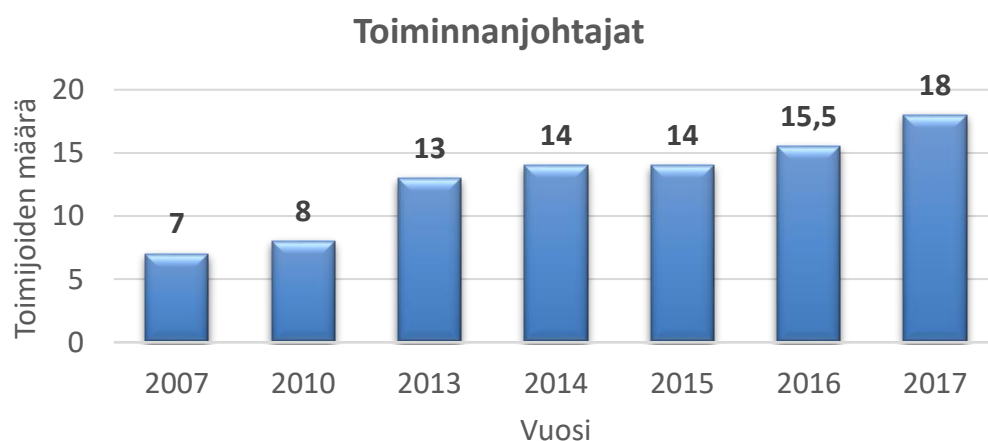
Seuroissa, joissa oli jäseniä korkeintaan 200 (56 % seuroista), oli palkattuna neljä päätoimista työntekijää

yhteensä kolmeen seuraan. Yli puolet (56 %) kaikista 134:sta päätoimisesta oli palkattuna seuroihin, joissa jäsenmäärä oli korkeintaan 1 000 (93 % seuroista). Nämä 75 päätoimista oli palkattuna yhteensä 31 seuraan. 59 päätoimista (44 % päätoimisista) oli palkattuna kahdeksaan suurimpaan seuraan (7 % seuroista), joissa jäseniä oli reilusta 1 000:sta yli 11 000:een. Jäsenmäärältään suurimmassa seurassa, jossa ei ollut yhtään palkattua päätoimista, oli jäseniä hieman alle 600.

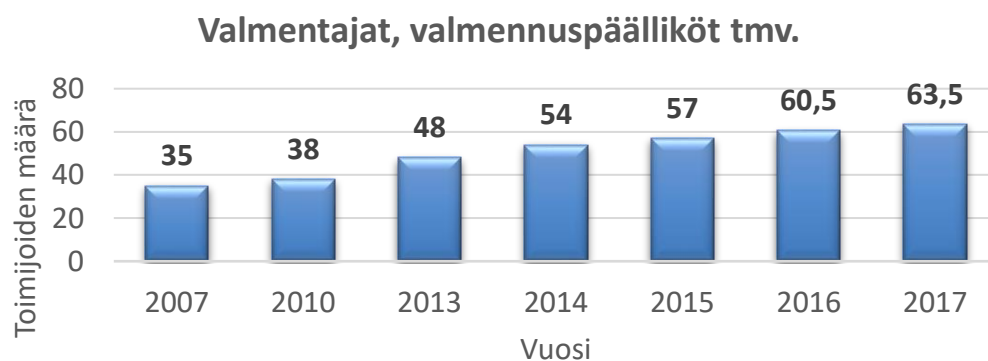
Kolmessa seurassa, jossa oli päätoiminen toiminnanjohtaja, ei ollut muita päätoimisia työntekijöitä. 15 seuralla, joilla oli palkattu päätoiminen toiminnanjohtaja, oli muita päätoimisia työntekijöitä yhdestä 33:een. Seuroilla, joilla ei ollut päätoimista toiminnanjohtajaa, oli muita päätoimisia yhdestä kuuteen henkilöön. Tässä on huomioitava, että työntekijän nimike ei välttämättä kerro täysin työn sisällöstä, ja päätoimisilla voi olla monenlaisia työnkuvien yhdistelmiä nimikkeestä huolimatta.

Päätoimisista 91 % (122 henkilöä) toimi 32:ssa uintiurheilun erikoisseurassa ja 9 % (12 henkilöä) toimi seitsemässä yleisseurassa. Yleisseuran päätoimiset ovat jossain tapauksissa pelkästään tai lähes pelkästään uintijaoston tehtävissä, kun taas monesti yleisseuran työntekijällä voi olla seurassa monelle lajijaostolle jakautuneita tehtäviä.

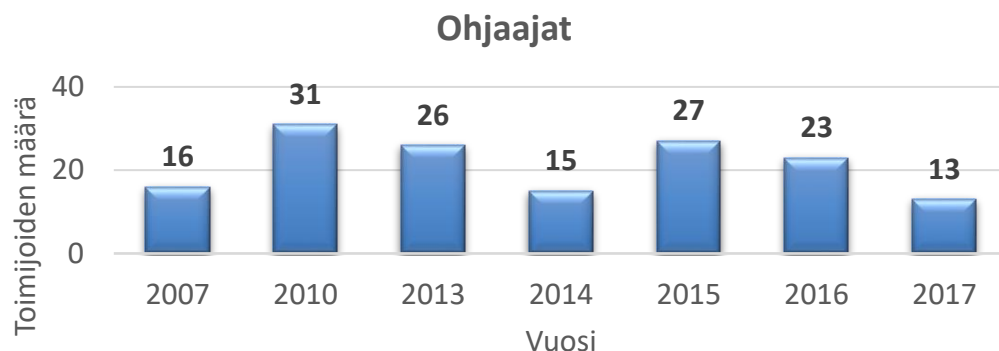
Kuvioissa 11-14 on kuvattu toimijaryhmittäin päätoimisten määrien kehittymistä eri vuosina.

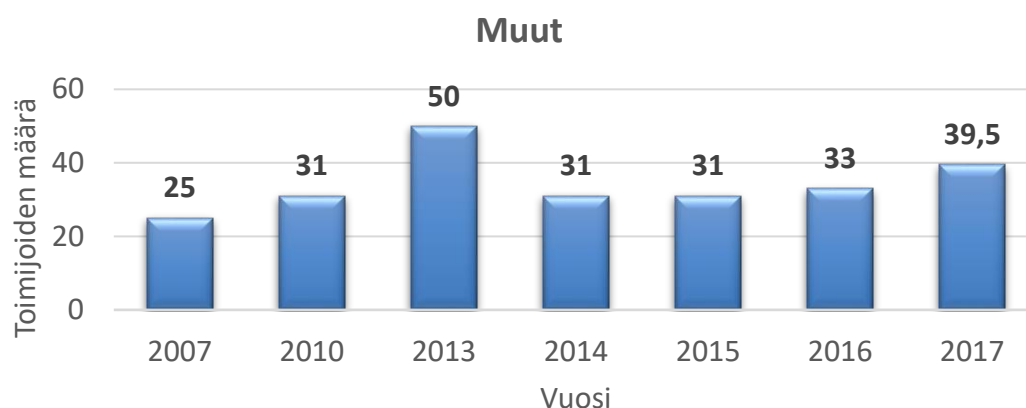
Kuvio 11. Päätoimisten toiminnanjohtajien määrien vertailua eri vuosilta

Kuvio 12. Päätoimisten valmentajien, valmennuspäälliköiden tmv. määrien vertailua eri vuosilta

Kuvio 13. Päätoimisten ohjaajien määrien vertailua eri vuosilta

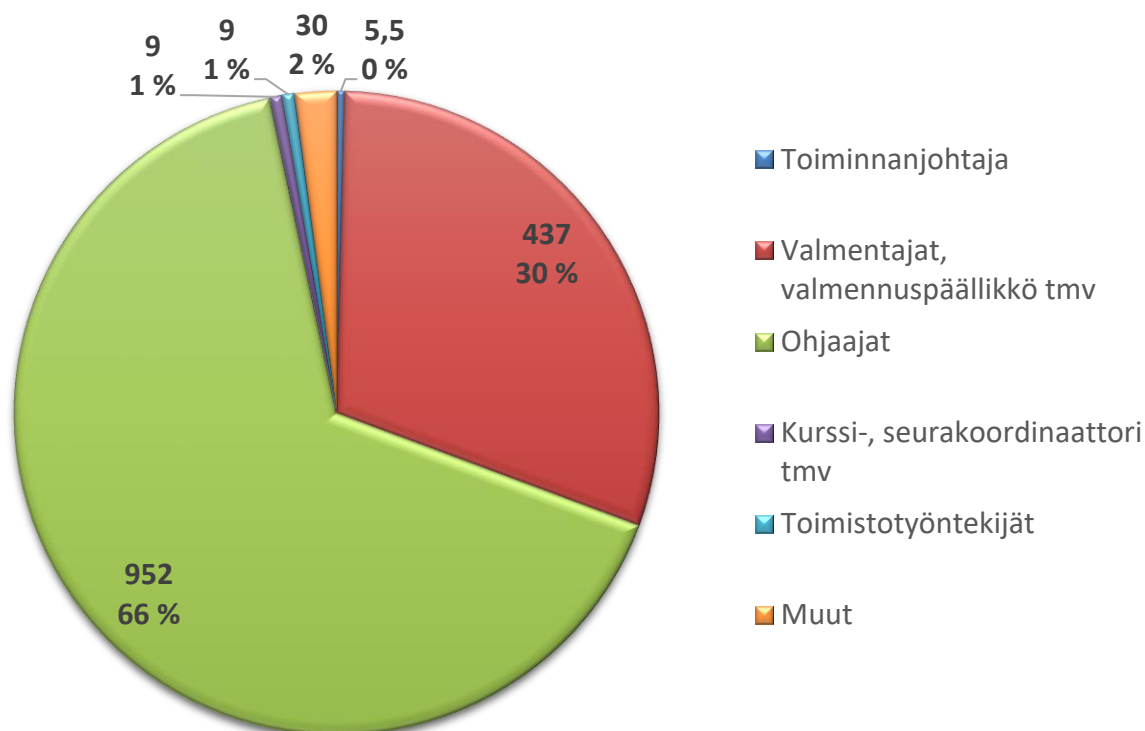
Kuvio 14. Muiden päätoimisten (toimistotyöntekijät, kurssi-, seurakoordinaattorit tmv., muut) määrien vertailua eri vuosilta

Seuroilta kysyttiin myös, onko heillä tavoitteissa lähivuosina palkata päätoimisia työntekijöitä. Vajaalla viidenneksellä (18 %) seuroista oli tavoitteena uuden henkilön palkkaus. Valmennus- tai ohjaustoimintaan (esim. päävalmentaja, valmennuspäällikkö, valmentaja, ohjaaja) tavoiteltiin palkkausta seitsemässä seurassa ja toiminnanjohtajan rooliin kuudessa seurassa. Lisäksi mainittiin tavoitteeksi päätoimisen kurssikoordinaattorin, toimistotyöntekijän tai useammista eri tehtäväkuvista koostuvan henkilön palkkaaminen. Muutama vastaaja ei osannut nimetä toimenkuvaa. Lähivuosina päätoimisen palkkaamista aikovista 21 seurasta kahdeksan oli sellaista, joilla ei tällä hetkellä ole yhtään päätoimista palkattua henkilöä. Edellisvuoden kyselyssä yhdeksän sellaista seuraa, jolla ei ollut yhtään päätoimista, kirjasi tavoitteekseen päätoimisen työntekijän palkkaamisen lähivuosina. Näistä yksikään seura ei ollut onnistunut tavoitteessaan vielä vuoden 2017 aikana.

5.2. Osa-aikaiset työntekijät

Osa-aikaisia työntekijöitä seuroissa oli yhteensä 1 442,5 henkilöä 59 seurassa. Näissä seuroissa osa-aikaisten määrä vaihteli yhdestä 153:een (keskiarvon ollessa 24 osa-aikaista / seura). Kysymyksenasettelussa määriteltiin osa-aikainen työntekijä sellaiseksi ohjaajaksi, valmentajaksi tai muuksi seuratyöntekijäksi, joka saa palkkaa tai palkkiota esimerkiksi tuntipohjaisesti. Kaksi kolmasosaa (65 %) seurojen osa-aikaisista työntekijöistä oli ohjaajia ja vajaa kolmannes (31 %) valmennustyötä tekeviä. Edellisvuoteen verrattuna

ohjaajien määrä on noussut lähes 50 :llä, kun taas muiden roolien kohdalla erot olivat pieniä, alle 10 henkilön muutoksia. Yhteensä osa-aikaisten määrä on noussut 37,5 henkilöllä vuoden aikana.

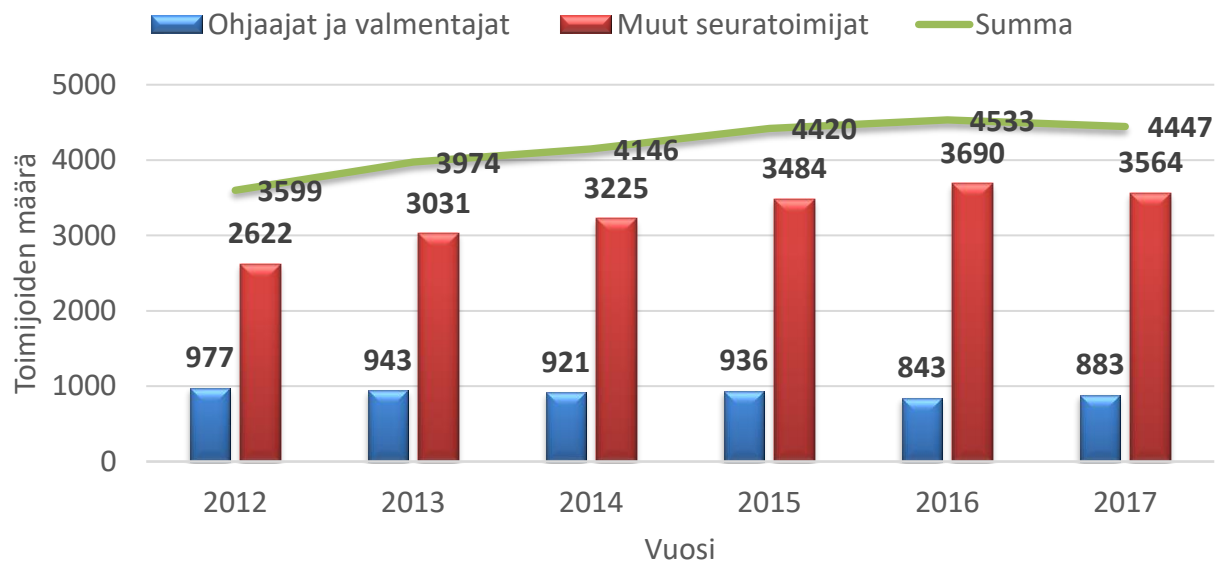

Kuvio 15. Seurojen osa-aikaiset työntekijät, yhteensä 1 442,5 henkilöä (n=59)

Osa-aikaisia valmentajia ja valmennuspäälliköitä oli 46 seurassa (vuonna 2016 44 seurassa). Näistä 22 seurassa oli yhdestä viiteen osa-aikaista valmentajaa tai valmennuspäällikköä, yhdeksässä seurassa heitä oli kuudesta kymmeneen henkilöä ja kuudella seuralla heitä oli osa-aikaisena 20 tai enemmän. Osa-aikaisia ohjaajia oli 49 seurassa, kun edellisessä vuonna heitä oli 54 seurassa. Näistä 16 seurassa osa-aikaisia ohjaajia oli yhdestä kymmeneen, 25 seuralla 11-29 ja kahdeksassa seurassa heitä oli 30 tai enemmän.

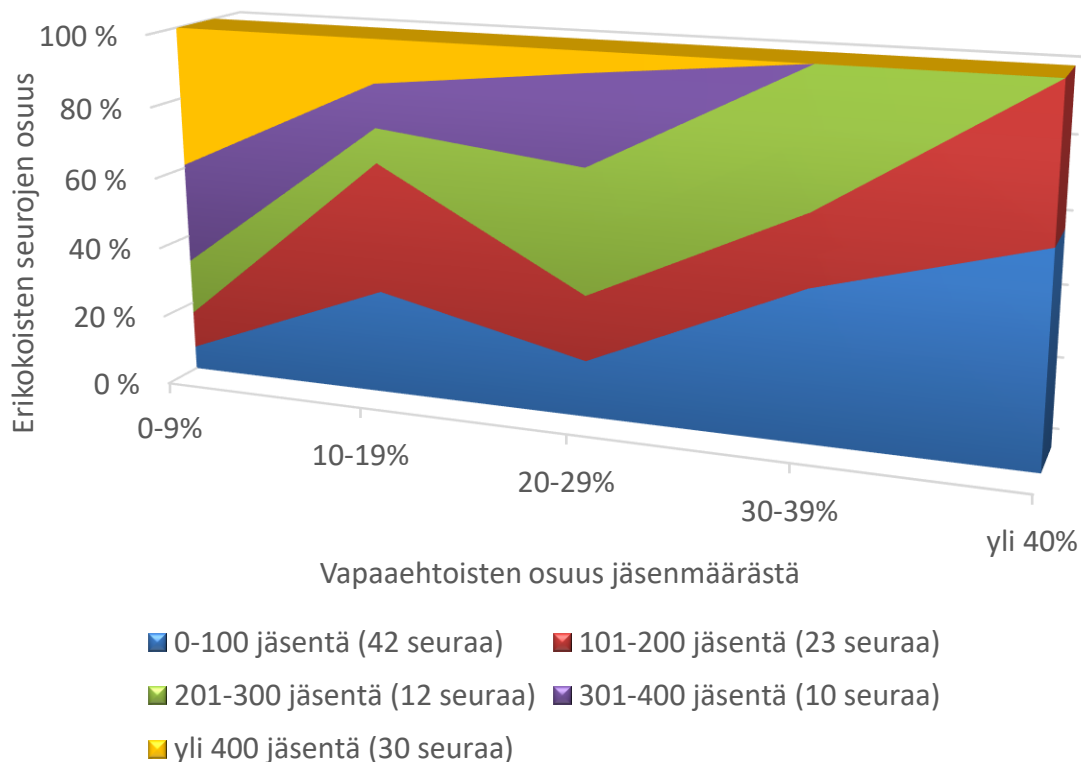
5.3. Vapaaehtoiset seuratoimijat

Seuroja pyydettiin kirjaamaan toiminnassa mukana olevien vapaaehtoisten määrä jaoteltuna ohjaajiin/valmentajiin sekä muihin seuratoiminnassa mukana oleviin. Uimaseurojen toiminnassa oli mukana yhteensä 4 447 vapaaehtoista henkilöä, joista 883 henkilöä (20 %) ohjaajana tai valmentajana, ja 3 564 (80 %) muussa toiminnassa mukana olevia (esim. johtokunta/hallitus, kilpailutoimitsijat, muut aktiiviset). Vapaaehtoisten määrä on edellisestä vuodesta laskenut vajaalla sadalla henkilöllä (kuvio 16).

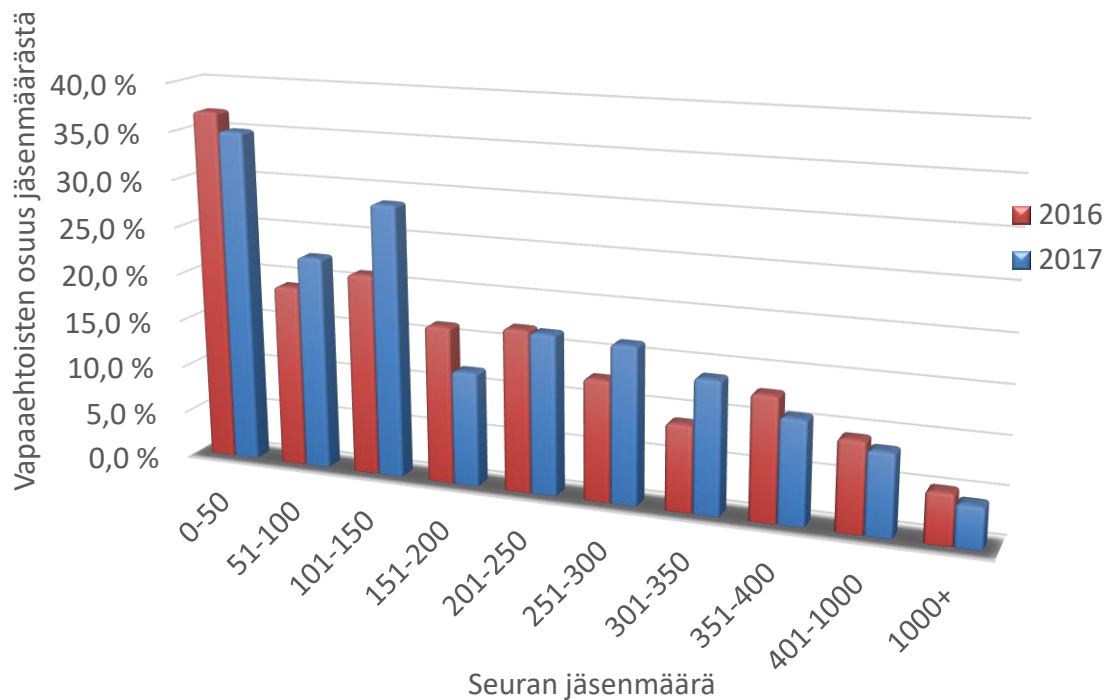

Kuvio 16. Vapaaehtoisten seuratoimijoiden määrän vertailua eri vuosilta

Seurojen vapaaehtoisten toimijoiden määrää tarkasteltiin suhteessa seurojen jäsenmäärään, ja jokaista kuvion 17 jäsenmääräluokkaa kohden. Mitä suurempi seura on kyseessä, sitä vähemmän sillä on vapaaehtoisia toimijoita suhteessa jäsenmäärään, mikä on sama suuntaus kuin edellisenäkin vuonna. Alle 200 jäsenen seuroissa vapaaehtoisia löytyi jokaisesta luokasta (luokka = vapaaehtoisten osuus jäsenmäärästä), kun taas yli 300 jäsenen seuroista kahteen eniten vapaaehtoisia sisältäneeseen luokkaan ei enää seuroja riittänyt. Kuviossa 18 on sama asia esitettynä vapaaehtoisten keskiarvoisena osuutena luokiteltuna seurakoon mukaan vuosina 2016 ja 2017.

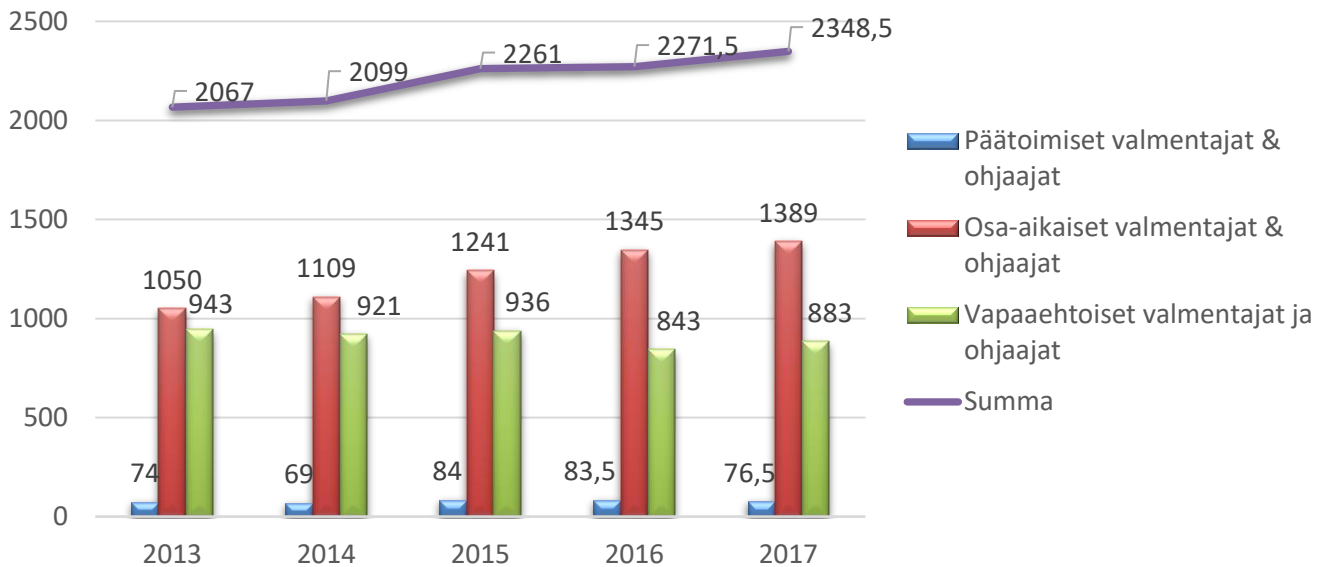
Kuvio 17. Seurojen vapaaehtoisten toimijoiden osuus suhteessa kyseisten seurojen jäsenmäärään (n=117)

Kuvio 18. Vapaaehtoisten prosentuaalinen osuus eri kokoisten seurojen jäsenmäärästä

5.4. Seuratoimijat kokonaisuutena

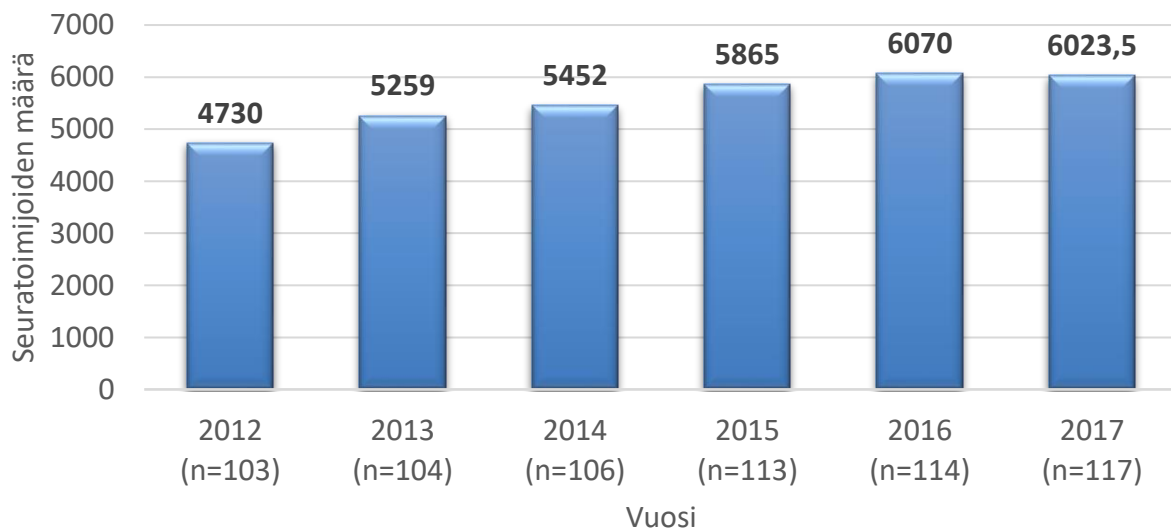
Eri tavoin palkattuja valmentajia ja ohjaajia oli seuroissa yhteensä 1 465,5 henkilöä, mikä on 37 enemmän kuin edellisenä vuonna. Vastaavien vapaaehtoisten lukumäärä oli 883 (lisäystä edelliseen vuoteen 40 henkilöä), joten yhteensä valmentajia ja ohjaajia oli seuroissa 2 348,5 henkilöä. Kokonaismäärä on jatkanut hienoista kasvua edellisvuosien tapaan. Eri vuosien vertailua (kuvio 19) tarkasteltaessa huomataan, että vapaaehtoisten ohjaajien ja valmentajien määrä on laskenut vuoteen 2016 saakka, kun taas toimintavuosi 2017 toi tähän lisää toimijoita. Osa-aikaisesti palkattujen määrä jatkaa edelleen pientä kasvua, kun taas päätoimisten ohjaajien ja valmentajien määrä on laskenut edellisvuoteen verrattuna seitsemällä (laskua tapahtunut ohjaajien määrässä, ks. tarkemmin kuviot 12 ja 13).

Kuvio 19. Seurojen valmentaja- ja ohjaajamäärien vertailua eri vuosilta

Kyselyssä selvitettiin myös seuran vammaisuinnin / erityisryhmien toiminnassa mukana olevien ohjaajien ja valmentajien määrää. Heitä oli yhteensä 86, joista 50 toimi ohjaajana (20 seurassa) ja 36 valmennuksessa (18 seurassa). Vertailua edellisiin vuosiin ei voida tehdä, koska asiaa selvitettiin kyselyssä nyt ensimmäistä kertaa.

Kaikkiaan seuratoimijoita (palkatut ja vapaaehtoiset) oli mukana seurojen toiminnassa 6 023,5 henkilöä. Toimijoiden määrä on jatkanut kasvuaan vuodesta 2013 lähtien, mutta nyt määrä on aavistuksen laskussa (-0,8 %).

Kuvio 20. Seuratoimijoiden kokonaismäärän vertailua eri vuosilta

6. Seurojen käyttämät Uimaliiton palvelut ja jäsenrekisterin hallinta

Kyselyssä listattiin Uimaliiton seuroillensa tarjoamat palvelut, ja seura merkitsi ne, joita se käyttää.

BlueCard -lisenssin haltijoita oli suurimmassa osassa seuroja (91 %). Suuri käyttöaste (76 %) oli myös Uimaliiton tarjoamilla koulutuksilla. Reilusti yli puolet seuroista (60 %) käytti Uimaliiton tarjoamia seuravakuutuksia (yhtä tai useampaa seuraavista: Uimakouluvakuutus, Aikuisten kuntoliikuntavakuutus, Matkavakuutus). Yli puolet vastaajaseuroista (56 %) oli osallistunut Seura- tai aluefoorumeihin, ja samalla määrällä (56 %) seuroista oli uinnin LiveTiming-tulospalvelu käytössä.

Taulukko 5. Seurojen käyttämät Uimaliiton palvelut (v 2014 n=106, v 2015 n=113, v 2016 n=114, v 2017 n=117)

Uimaliiton palvelu	Palvelua käyttävät seurat % 2014	Palvelua käyttävät seurat % 2015	Palvelua käyttävät seurat % 2016	Palvelua käyttävät seurat % 2017
Blue Card -lisenssi	97 %	92 %	95 %	91 %
Ohjaaja-, valmentaja- tai tuomari/toimitsijakoulutus	83 %	80 %	79 %	76 %
Seuravakuutukset	59 %	57 %	64 %	60 %
Seura- tai aluefoorumit			58 %	56 %
Uinnin LiveTiming -tulospalvelu	51 %	57 %	57 %	56 %
Pisara-palvelu	42 %	40 %	51 %	51 %
Vesipeto -lisenssi (vakuutus)	31 %	33 %	34 %	33 %
Vesiralli -vihko	32 %	32 %	29 %	33 %
Vesiralli -pinssit	39 %	38 %	32 %	32 %
Vesitaiturit -vihko ja tarrat	20 %	23 %	24 %	27 %
Seuraleijona	16 %	17 %	31 %	25 %
Tekniikkaralli -vihko	25 %	21 %	21 %	19 %
Luokkamitalit	21 %	20 %	18 %	19 %
Ansiomerkit, plaketit, viiri	14 %	17 %	16 %	16 %
100 sku -mitali	15 %	16 %	19 %	15 %
Laatuseuratoiminta (Sinetti- ja HuimaSeurat)				15 %

Yli puolet seuroista (59 %) ilmoitti olevansa jonkun liikunnan aluejärjestön jäsen ja reilu neljännes (26 %) ei ollut jäsenenä. 15 prosenttia ei osannut sanoa, oliko seura aluejärjestön jäsen vai ei. Puolet seuroista (50 %) ilmoitti käyttävänsä liikunnan aluejärjestön koulutuksia tai muita palveluita.

Seuroilta kysyttiin myös osallistumista vuoden 2017 Ui Kesäksi Kuntoon kampanjaan. Kaikkiaan 30 uimaseuraa (26 %) oli mukana neljättä kertaa järjestetyssä seurasarjassa, ja viisi seuraa ilmoitti olleensa mukana erilaisin tavoin uimahallin kampanjassa.

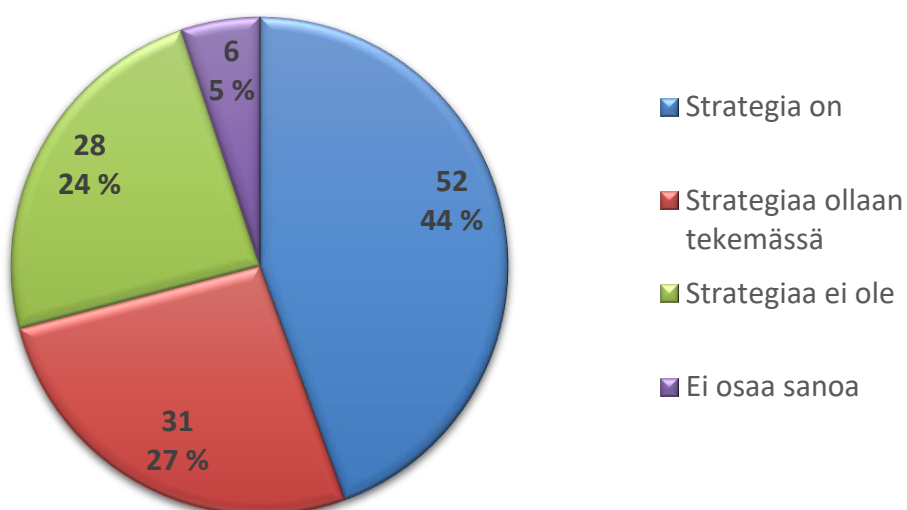
Seurakyselyssä kartoitettiin seurojen tapoja hallinnoida omaa jäsenrekisteriänsä. Seuroista 40 prosenttia käytti jäsenrekisterinsä hallinnointiin Excel-tilukkoa. Seuraavaksi eniten (15 %) käytössä oli MyClub- ja Ilmari/Jalmari -järjestelmät. Neljä seuraa (3 %) ei hallinnoinut jäsenrekisteriä ollenkaan.

Taulukko 6. Seurojen käyttämät jäsenrekisterin hallinnointitavat (n=117)

Jäsenrekisterin hallinnointitapa	Käyttäjät seurat %
Excel-taulukko	40 %
MyClub	15 %
Ilmari/Jalmari	11 %
Seuramappi	9 %
Sporttisaitti/Yhdistysavain	8 %
Jokin muu	5 %
Jäseri/netti-Jäseri	3 %
Ei tietoa / emme hallinnoi jäsenrekisteriä ollenkaan	3 %
Eventilla	2 %
FlowMember	2 %
Membis	1 %
Nepton	1 %
Netvisor	1 %
Tarmo	0 %
Webbhuset medlemsregister	0 %

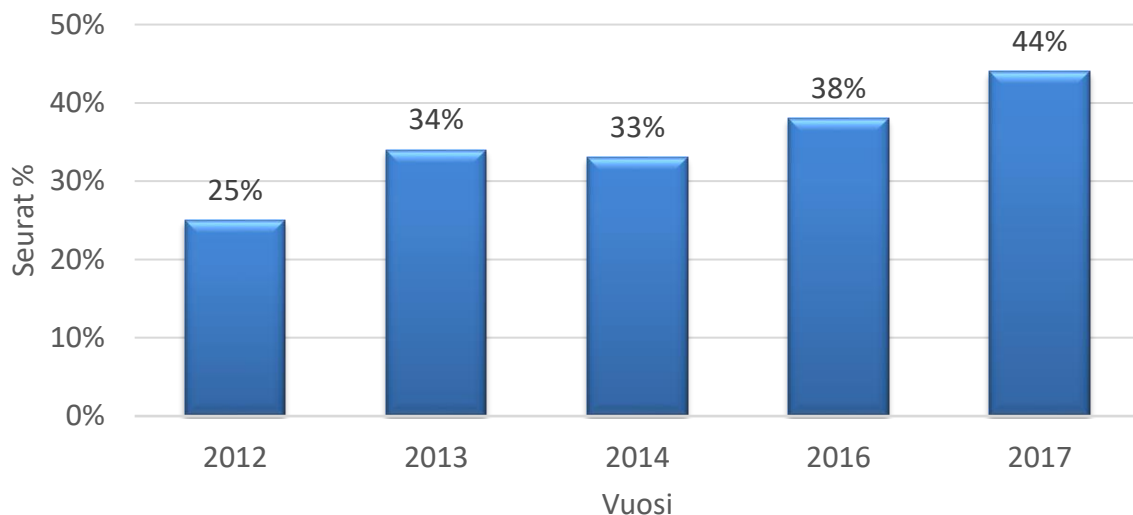
7. Strategiat, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo seurojen toiminnassa

Suomen Uimaliiton strategiapäivitys 2017-2020 hyväksyttiin syyskokouksessa 2016. Tiettyjen strategisten tavoitteiden saavuttamista seurataan seurakyselyn avulla, ja strategiaan liittyen kyselyssä selvitettiin seurojen tilannetta oman strategian näkökulmasta. Lisäksi selvitettiin yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon huomioimista seurojen toiminnassa.

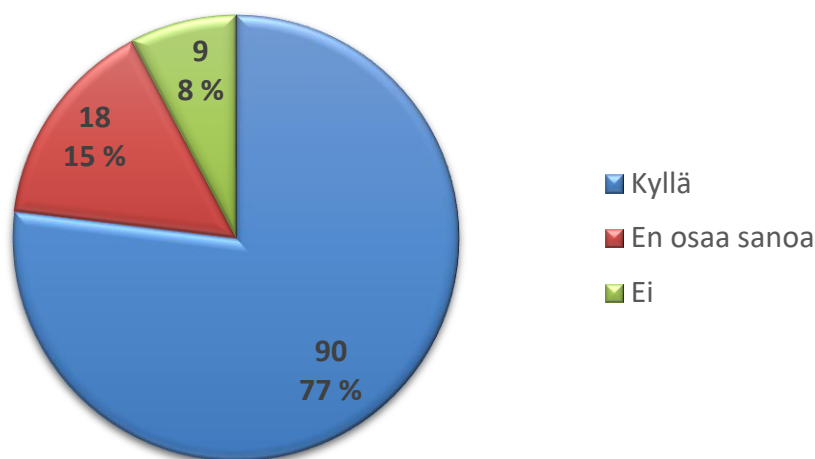
Kuvio 21. Seurojen voimassa olevat strategiat tai pitkän tähtäimen suunnitelmat (n=117)

Seuroista 71 prosentilla oli voimassa oleva strategia tai pitkän tähtäimen suunnitelma tai sitä oltiin parhailaan tekemässä. Viime vuoteen verrattuna nousua on tapahtunut kuudella prosenttiyksiköllä. Kyselyajan kohtana 44 %:lla seuroista oli strategia, reilulla neljänneksellä (27 %) seuroista strategiaa ollaan tekemässä, kun taas vajaalla neljänneksellä seuroista (24 %) sellaista ei ollut, eikä se ollut tekeillä. Strategioiden tai pitkän tähtäimen suunnittelu on seuroissa selvästi lisääntynyt vuosien varrella (kuvio 22).

Kuvio 22. Seurojen strategiat vuosina 2012-2017 (v 2012 n=103, v 2013 n=104, v 2014 n=105, v 2016 n=114, v 2017 n=117)

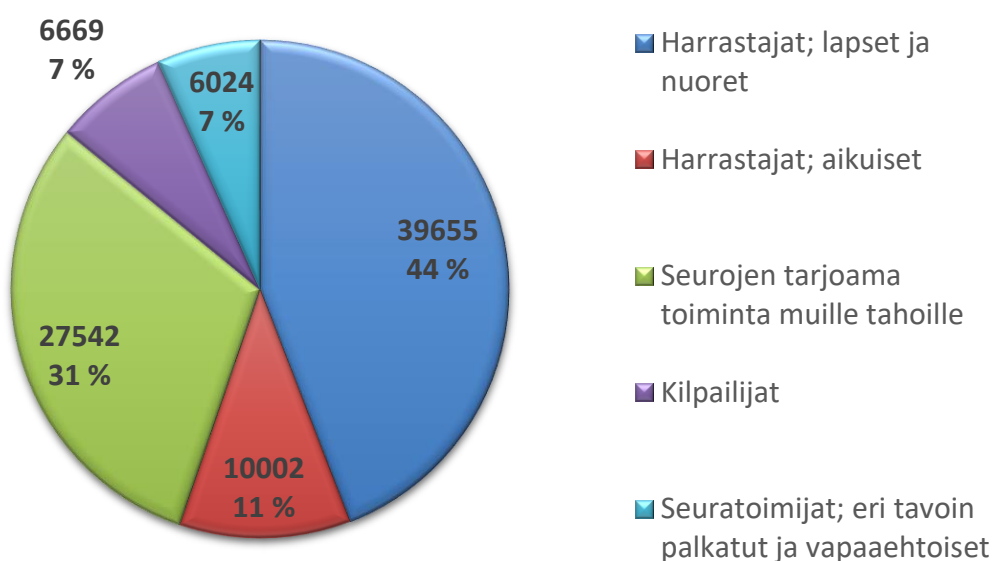
90 seuraa (77 %) ilmoittaa ottavansa toiminnassaan huomioon yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulman. Vuonna 2016 vastaava luku oli 89 prosenttia seuroista. 74 seuraa kirjasi huomioitaan yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta seurassa. Moni seura mainitsi näiden asioiden olevan luonteva ja itsestään selvä asia seuratoiminnassa, mikä on kirjattu toimintasuunnitelmiin, sääntöihin ja muihin dokumentteihin. Erityisesti mainittiin toiminnoissa toteutuvan ikään, sukupuoleen, kansallisuuteen tai taitotasoon liittyvä tasa-arvoinen kohtelu. Vammaisuimareiden ja erityistä tukea tarvitsevien harrastajien yhdenvertainen kohtelu mainittiin useamman kerran, samoin vähävaraisten perheiden erilaiset tukitoimet, jotta harrastaminen olisi yhdenvertaisesti mahdollista myös heille. Harrastusmaksut pyrittiin monessa seurassa pitämään kohtuullisina juuri siitä syystä, että toiminta olisi kaikkien halukkaiden tavoitettavissa. Kiusaamiseen ja syrjimiseen puuttuminen sekä yhteisten pelisääntöjen rakentaminen ja niiden noudattaminen oli mainittu monessa vastauksessa.

Kuvio 23. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulman huomioiminen seurojen toiminnassa (n=117)

8. Yhteenveto

Uimaliiton jäsenseuroissa liikkuu ja toimii lähes 90 000 lasta, nuorta ja aikuista: 77 199 harrastajaa, 6 669 kilpailijaa ja 6 024 seuratoimijaa. Määrä on laskenut viime vuodesta noin 5 500 henkilöllä, mikä johtui pääosin avantouinnin sekä lasten ja nuorten ei-kilpailullisen toiminnan vähentymisestä. Vaikka määrällistä kasvua on tapahtunut, niin varsinkin lasten ja nuorten ei-kilpailullista harrastustoimintaa tarjoavien seurojen määrä on kasvanut. Kyseistä toimintaa järjestettiin 108 seurassa (edellisenä vuotena 105 seurassa). Lasten ja nuorten toiminnassa suurimpia harrastajamäärien lisäyksiä edellisvuoteen verrattuna on tapahtunut harrasteryhmissä ja vammais-/erityisryhmissä. Molemmissa kasvua on tapahtunut sekä harrastajamäärissä että toimintaa toteuttavien seurojen lukumäärissä. Alle kouluikäisille tarjottavaa toimintaa järjestää 68 prosenttia seuroista, kun edellisenä vuonna luku oli 66 prosenttia.

Kuvio 24. Uimaliiton jäsenseuroissa ja niiden avulla liikkuu ja toimii 89 892 henkilöä (n=117)

Seurojen kouluille järjestämässä toiminnassa on mukana noin 21 500 oppilasta, mikä on hieman vähemmän edellisvuoteen verrattuna. Toiminnassa mukana olevia seuroja on myös muutama vähemmän, silti lähes neljännes (23%) seuroista on mukana kouluille suunnatussa toiminnassa. Vesisankarit-hankkeen toteuttamisessa oli kuluneena vuonna mukana 23 seuraa, ja 31 tapahtumassa tavoitettiin lähes 17 000 henkilöä (joista noin 8 500 oppilasta ja opettajaa). Tämä toiminta on ollutkin hyvä lisä seurojen mahdollisuuksiin päästä mukaan koulujen toimintaan.

Seurojen työllistävä vaikutus jatkuu edelleen suurena. Monet nuoret saavat ensimmäiset työkokemuksensa seuransa ohjaajana tai valmentajana, ja 134 henkilöä tekee päätoimisesti työtä 39 uimaseurassa (33 % kyselyyn vastanneista seuroista). Päätoimisten määrä on edellisvuoteen verrattuna kasvanut kahdella, palkkaavien seurojen määrä sen sijaan laski yhdellä. Valmentajia ja ohjaajia on seuroissa yhteensä lähes 2 350, joista 883 tekee työtään vapaaehtois pohjalta. Valmentajien ja ohjaajien määrä on hieman kasvanut viime vuodesta, joskin kokonaismäärän sisällä päätoimisten määrä on vähentynyt, kun taas osa-aikaisten ja vapaaehtoisten määrä on noussut.

Seuratoimijoiden määrä on jokseenkin samalla tasolla kuin edellisenä vuonna, määrän pysytellessä yli 6 000:n. Vapaaehtoistyön merkitys ja vetovoima näyttää siis edelleen pitävän pintansa seuratoiminnassa. Tulevaisuutta ajatellen on kuitenkin pysyttävä valppaana vapaaehtoistoiminnan muutoksissa. Sitoutuminen pitkäjänteiseen toimintaan on vähenemässä, mutta lyhytkestoisempiin ja kertaluontoisiin tehtäviin voi löytäytyä halukkuutta entistä enemmän. Millä tavoin tämä voidaan ottaa seuroissa huomioon, ja miten voimme muokata omaa tapaamme ajatella perinteistä seuratoimintaa vapaaehtoisen toimijan näkökulmasta? Esi-merkit muista lajeista tai muusta järjestötoiminnasta ovat hyviä lähteitä omien ajatusten tuulettamiseen. Toivottavasti tulevana vuosina löydämme yhdessä uusia tapoja ja muotoja innostaa yhä useampi toimija mukaan tekemään ja kokemaan upeaa seuratoimintaa.

Seurojen jäsenmäärät ovat hieman laskeneet edellisvuoteen verrattuna, jäseniä on kuitenkin edelleen yli 49 000. Seurojen koko jäsenmäärällä mitattuna vaihtelee paljon: pienimmissä seuroissa jäseniä ilmoitettiin olevan alle 10, kun taas suurimmassa seurassa jäseniä on yli 11 000. Merkittävää on, että yli puolet seuroista (56 %) on alle 200 jäsenen seuroja ja 75 % seuroista alle 400 jäsenen seuroja. Pienimpien (alle 100 jäsentä) seurojen määrä on kasvanut tasaisesti, vuodesta 2012 alkaen 24 %:lla. Yli 700 jäsenen seuroja on tällä hetkellä 15 %. Huomionarvoista ja tärkeää on jatkossakin huomioida nämä eri kokoiset seurat liiton palvelujen ja toiminnan suunnittelun näkökulmasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö painottaa edelleen seuratoiminnan kehittämistukikriteereissä matalan kynnyksen harrastetoimintaa ja yhdenvertaisia harrastamismahdollisuuksia. Myös Uimaliitto on vuoden 2017 lopussa jakanut seuroille seura-avustuksia harrastetoiminnan monipuolistamiseen ja kehittämiseen niin lasten ja nuorten kuin aikuistenkin toimintaan. Varsinkin lasten ja nuorten harrasteryhmät ja monipuolisemmat harrastamisen polut ovat seuroissa lisääntyneet useamman vuoden aikana. Toivotaan suuntauksen jatkuvan, ja lisäävän mahdollisuuksia myös aikuisliikunnan puolella. Tärkeää olisi tässä nähdä seuratoiminta laaja-alaisesti ja moniarvoisena: Ei-kilpailullinen harrastetoiminta ja kilpaurheilu voivat toimia seurassa yhtä elinvoimaisina. Toisaalta myös seurojen erikoistuminen on mahdollista. Olennaista on seuran oma yhteinen visio ja näky tulevaisuudestaan, ennakointi sekä kyky reagoida toimintaympäristön muutoksiin. Seuroilla onkin entistä enemmän strategioita tai pitkän tähtäimen suunnitelmia, mikä antaa tulevaisuuden kohtamiseen hyvät eväät. Kerran tehty strategia ei kuitenkaan voi olla kiveen hakattu, vaan seuran, kuten liitonkin tulee olla sen kanssa hereillä, ja valmis muutoksiin, jos ja kun niihin on tarvetta.

Uimaliitto yhdessä jäsenseurojensa ja noin 90 000 liikkujan ja toimijan kanssa jatkaa edelleen vauhdikkaasti kohti liikuntajärjestöjen yhteistä visiota ”Olemme maailman liikkuvin urheilukansa 2020”

Vedessä on virtaa!